

OPERA

MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA

Giacomo Puccini

A Nyugat lánya

La fanciulla del West

Tartalom

Alkotók és szereposztás	4
Cselekmény	8
Odafigyelés és nyitottság	10
Giacomo Puccini: <i>A Nyugat lánya</i>	14
Puccini-operák és <i>A Nyugat lánya</i>	17
<i>A Nyugat lánya</i> környezete és kora	

Contents

<i>Cast and creative</i>	4
<i>Synopsis</i>	22
<i>Attention and openness</i>	23
<i>Giacomo Puccini: La fanciulla del West</i>	27
<i>Puccini operas and La fanciulla del West</i>	31
<i>The environment and era of La fanciulla del West</i>	33

Giacomo Puccini

A Nyugat lánya

La fanciulla del West

Opera három felvonásban, olasz nyelven, magyar és angol felirattal

Opera in three acts, in Italian, with Hungarian, English, and Italian surtitles

David Belasco *The Girl of the Golden West* című drámája alapján a szöveggönyvet írta

Libretto based on David Belasco's The Girl of the Golden West by **GUELFO CIVININI,**

CARLO ZANGARINI

Rendező *Director* **VASILY BARKHATOV**

Díszlettervező *Set designer* **ZINOVY MARGOLIN**

Jelmeztervező *Costume designer* **OLGA SHAISHMELASHVILI**

Világítástervező *Lighting designer* **ALEXANDR ALEXANDROVICH SIVAEV**

Dramaturg, magyar szöveg *Dramaturg, Hungarian translation by* **ORBÁN ESZTER**

Angol szöveg *English translation by* **ARTHUR ROGER CRANE**

Karigazgató *Chorus director* **CSIKI GÁBOR**

Bemutató: 2018. december 1., Erkel Színház

Premiere: 1 December 2018, Erkel Theatre

Minnie **CHIARA ISOTTON**

Dick Johnson (Ramerrez), bandita *a bandit* **NYÁRI ZOLTÁN / GASTON RIVERO**

Jack Rance, seriff *sheriff* **ALEXANDRU AGACHE / SZEGEDI CSABA**

Nick, pultos *a bartender* **SZELECZKI ARTÚR**

Ashby, a Wells Fargo társaság ügynöke *a Wells Fargo agent* **PATAKI BENCE**

Sonora, aranyásó *a miner* **AZAT MALIK**

Trin, aranyásó *a miner* **UJVÁRI GERGELY**

Sid, aranyásó *a miner* **GEIGER LAJOS**

Bello, aranyásó *a miner* **ERDŐS ATTILA**

Harry, aranyásó *a miner* **KISS TIVADAR**

Joe, aranyásó *a miner* **BEERI BENJÁMIN**

Happy, aranyásó *a miner* **KÓSA LŐRINC**

Jim Larkens, aranyásó *a miner* **GÁBOR GÉZA**

Billy Jackrabbit, indián *a Red Indian* **DOBÁK ATTILA**

Wowkle, a felesége *his wife* **FÜRJES ANNA CSENGE**

Jake Wallace, vásári énekes *a traveling camp minstrel* **KÁLDI KISS ANDRÁS**

José Castro, mesztic férfi *a mestizo* **ZAJKÁS BOLDIZSÁR**

Közreműködik a Magyar Állami Operaház Zenekara és Énekkara

Featuring the Hungarian State Opera Orchestra and Chorus

Karmester *Conductor* **PIER GIORGIO MORANDI**

Kiss Tivadar, Kósa Lőrinc, Geiger Lajos, Beeri Benjámín, Erdős Attila, Szelezcki Artúr, Szegedi Csaba, Ujvári Gergely,
Azat Malík, Gábor Géza és az OPERA Énekkara / OPERA Chorus

Cselekmény

Első felvonás

Az aranyásók egy hosszú nap után tábori kocsmájukban, a Polkában gyülekeznek. A csapos, Nick intézi az ügyeket, míg meg nem érkezik Minnie, a Polka tulajdonosa, akibe minden férfi szerelmes. Itt van Jack Rance is, a seriff, később megérkezik Ashby ügynök, aki a banditát, Ramerrezet keresi. Rance összeszólalkozik az egyik aranyásóval: mindketten biztosak benne, hogy Minnie az övék lesz. Vágyuk tárgya épp időben érkezik, hogy rendet teremtsen. Bibliaórárt tart a férfiaknak. Ashby üzenetet kap egy ismeretlen spanyol nőtől, aki megígéri, hogy elvezeti a bandita búvóhelyére. Még egy vendég érkezik a kocsmába: Dick Johnson Sacramentóból. Minnie elmondja, hogy ismeri, ezért az aranyásók barátságosan fogadják. Elfogják Ramerrez bandájának egyik tagját, így megtudjuk: Johnson valójában maga a banda feje, és eredeti célja az volt, hogy kifossa az aranyásókat. Mikor Minnie és Johnson magukra maradnak, a nő elárulja, hogy még az első igaz szerelemre vár. Johnson biztosítja, hogy amíg ő a közelben van, sem Minnie-nek, sem az aranyának nem eshet bántódása. A nő meghívja magához vacsorára a férfit, aki igent mond.

Második felvonás

Minnie magányos hegyi házában Wowkle, az indián asszony gyermekét dajkálja. Minnie belép, és készülődni kezd: vacsoravendéget vár. Johnson érkezése után kettesben maradnak, és szenvedélyesen szerelmet vallanak egymásnak. A lelkiismeretével vívódó Johnson épp indulni akar, amikor három puskalövés hallatszik, így a férfi elbújik a házban. A seriff érkezik három aranyásóval, hogy tudassák Minnie-vel: Johnson nem más, mint Ramerrez, az üldözött bandita. A nő elküldi őket, majd a szerelmét bizonygató Johnsont is elkergeti. Ahogy a férfi kilép az ajtón, lövés dördül, és Johnson/Ramerrez sebesülten zuhan be az ajtón. Minnie elrejtí szerelmét a padláson, de amikor a seriff vizsgáztat, a vércseppek elárulják a bandita otlétét. Johnson megadja magát, de Minnie azt javasolja, hogy egy pókerjátizmával döntsék el a férfi sorsát. Ha a seriff nyer, Minnie az övé lesz, ha pedig Minnie, Johnson szabad. A szerelmes nő csal a kártyán, így megnyeri a játékot. Rance állja a szavát, és távozik.

Harmadik felvonás

Egy erdei tisztáson Rance, Nick és Ashby az aranyásók csapatára vár, hogy sikerült-e elfogniuk Ramerrezet. Megérkezik a csapat, kiderül, hogy a bandita nyomára bukkantak, és Ashby társaságában tovább üldözik. Hamarosan bilincsbe verve hozzák magukkal a foglyot, hogy felakasszák. A férfi csak annyit kér, hogy ne árulják el Minnie-nek, milyen véget ért. Higgye azt, hogy távol, szabadon él. Rance őrvongve sürgeti a kivégzést, de az aranyásók tétovázznak. Minnie időben érkezik, hogy szerelme segítségére siessen: azzal fenyegetőzik, hogy előbb a rablót, majd saját magát is lelövi, ha nem engednek szabad utat nekik. Emlékezteti az aranyásókat a sok jóra, amit neki köszönhetnek. A férfiakon erőt vesz a meggyőzősége, és megkönyörülnek Johnsonnak, aki Minnie-vel együtt elhagyja a Sierra vidékét, hogy együtt új, tisztességes életet kezdjenek.

Odafigyelés és nyitottság

Beszélgetés Vasily Barkhatov rendezővel

Hogyan lehet egy százéves opera történetét, mely 150 éve, az aranyláz idején játszódik az amerikai Vadnyugaton, 2018-ban, Európában a magunkénak érezni?

A *Nyugat lánya* az én elképzeléseim szerint a Vadnyugat helyett Nyugat-Európában játszódik, ide érkeznek az emberek munka és pénz reményében, mégpedig Kelet-Európából, Oroszországból, Ázsiából, a közép- és távol-keleti arab világból. Megpróbálják illegálisan átlépni a határt, keresik azt a helyet a maguk számára, ahol élhetnek, túlélhetnek... és megélhetnek. Így igencsak hasonlít a magunk körül látható helyzet a Puccini által ábrázoltra: megfelelő dokumentumok nélkül dolgozó emberek kevés pénzt keresnek, amit aztán hazaküldenek a családjuknak.

Ennek a világnak a megjelenítéséhez különleges csőrendszert álmódott a szinpadra.

Hogyan kapcsolódik ez a látványvilág ezeknek az embereknek a történetéhez?

A díszletet egy fotó inspirálta, amely egy ázsiai tábort ábrázolt, ahol tényleg ilyen szűk csövekben éltek az illegálisan ott dolgozók. Ilyen körülmények között készítettek fel gyermekeiket az iskolára, ilyenben feszítettek ki köteleket ruhájuk kitergetéséhez. Egészen megható volt, ahogy egy hölgy egy ilyen csőszerszűcsben meghúzódva tanult a kislányával. Ebbe a szegény, beszűkült térbe helyeztem a történetet.

A Nyugat lánya egy férfitársadalmat ábrázol. Ebben a világban gyakorlatilag egyetlen nő van: Minnie. Ki ez a hihetetlen erős, karizmatikus egyéniség, aki bármely helyzetet megold, bármilyen konfliktus esetén egy pillanat alatt rendet teremt?

Minnie az én értelmezésem szerint egy középkorú özvegyasszony, egy nyugat-európai nő, aki férje halála után annak áldozza az életét, hogy segíti ezeket a szegény embereket. Ruhát, ételt ad nekik, tanítja őket. Neki nincsenek anyagi gondjai. Óriási szakadék tátong az ő és a többiek életszínvonala között. Persze minden férfi szerelmes Minnie-be, de ő olyan a számukra, mint a Madonna: annyira tisztelik, hogy kapcsolatuk mentes minden „mocskos hátsó gondolattól”. Másfelől, Minnie minden helyzetet megold, a férfiak pedig a segítségére szorulnak, sőt szinte függővé válnak tőle.

Milyennek látja a két férfi főszereplőt, Dick Johnsont és Jack Rance-t?

Puccini rendkívül érdekesen ábrázolja a tenor Johnsont: ugyanolyan zenekari hangzást komponál neki, mint a basszbariton Scarpianak a *Toscában*. Márpedig Puccini tudatos szerző volt, semmit nem írt véletlenül! Az a hasonlóság Johnson és Scarpia között, hogy a szerelmüket egyszerre motiválják „üzleti érdekek” és valós érzelmek. Puccini a belső konfliktust fogalmazza meg, vagyis az érzelmet, ami egyszerre igaz és nem igaz. Hiszen Scarpia teljesen őszintén szerelmes Toscába, miközben eszközként is használja őt. A kihasználás és az igazi érzelmek közti feszültségről van itt szó, és annak a nehézségről, hogy ez a feszültség feloldódjon. Mintha Puccini Johnsont kétarcú emberként akarta volna láttatni, aki a szerelem miatt óriási személyiségfejlődésen megy keresztül. Rance a mi történetünkben egy korrump rendőr, aki pénzért fedezi az illegális tábor. Őt a hatalom és a féltékenység mellett a szerelem is mozgatja. Nem rossz ember, sőt rendkívül egyenes, aki önmagát a belső szabályok letéteményesének tartja, és így ő is szabálykövető ebben a társadalomban. Tisztában van vele, hogy el kell fogadnia: vesztett a kártyán, mert ő is belement a játékszabályokba. Igaz, abban a hiszemben teszi ezt, hogy másnap megöli Johnsont.

A főszereplőkön kívül számos figura körvonalazódik, és mindegyiknek megvan a maga kis története. Komoly rendezői kihívás lehet a tömeg tagjait a maguk egyéniségével külön-külön színre vinni.

Én nagyon izgalmasnak tartom, ahogy párhuzamosan halad a sok kis történet, amit természetesen nem könnyű követni. Ahogyan Puccini is megírta, tökéletesen különböző mentalitású emberek vannak összefarva – és ez fontos része az operának. Különböző származású, kultúrájú, vallású emberek élnek az ilyen táborokban a jobb élet reményében. Mindenkinek más a múltja, az életútja. Lehet köztük olyan egyetemi bölcsésztanár, aki most egy épület megépítésében kénytelen részt venni, hogy pénzhez jusson, amit hazaküldhet, mondjuk, Afganisztánba. Vagy lehet köztük indiai buddhista, aki most szintén éhezik. De legyen bár köztük buddhista, keresztény, muszlim, legyen akár ázsiai vagy szláv – összetartja őket, hogy mindnyájan egy kis aranyorszem, vagyis néhány euró reményében választották ezt az életet. Puccini a zene által különbözteti meg ezeket a szereplőket. Az én előadásomban a jelmezek, viselkedések által is körvonalazódó egyének lesznek jelen.

Mit üzen a nézőknek az előadásán keresztül *A Nyugat lányával*?

Mindannyian mások vagyunk, más nemzetiség, kultúra, mindenki máshonnan jött, mást tanult. Nagyon nehéz ettől a háttértől függetleníteni magunkat, és úgy szemlélni az embereket; jobban odafigyelve rájuk, érdeklődőnek, nyitottnak lenni feléjük. Én a Szovjetunióban nevelkedtem, ahol mindent szabályoztak, megmondták: megmondták, hogy ki jó, ki rossz, ki ilyen, ki olyan. De aztán hogy ennél árnyaltabban és összetettebben látjuk-e egymást, az nem csak azon múlik, hogy a Szovjetunió milyen. Ez odafigyelés és nyitottság kérdése, és ez számomra nagyon fontos.

Giacomo Puccini: *A Nyugat lánya* A témakereséstől a bemutatóig

Meglepőnek tűnhet operaszínpadon a western, Puccini azonban emellett döntött hosszú évek témakeresése után. Alkalmas, hatásos, letaglózó történetet akart új operája alapjául. Így felmerült benne egyebek között Victor Hugo *A párizsi Notre-Dame*-ja, néhány Gorkij-novella, Oscar Wilde darabjai, sőt Marie Antoinette élete is. Nem véletlenül írja le a zeneszerző önmagát úgy, mint aki „folyton madarakra, nőkre és szövegkönyvekre vadászik”.

Végül az 1906-ban bemutatott, a nagy kaliforniai aranyláz idején játszódó *Lány a Vadnyugatról* (*The Girl of the Golden West*) című David Belasco-darabban lelte meg, amit keresett. Belasco (1853–1931) szüleit történetesen éppen a kaliforniai aranyláz csalta Angliából San Franciscóba, így valós élmények is inspirálták ezt a színdarabját. Műve, melyet ő maga rendezett, óriási népszerűségnek örvendett, 224-szer játszották a Broadwayn.

Puccini látta New Yorkban a darab angol nyelvű előadását, és hasonló élményben volt része, mint korábban Belasco *Pillangókisasszonyával*: teljesen érthető volt számára a cselekmény, annak ellenére, hogy nem tudott angolul. Nem utolsó sorban ez lehetett az oka annak, hogy úgy döntött, zenedramát ír belőle, hiszen olyan operaanyagra vágyott, melyet csupán az előadói munka által is érthetőnek talál. Igaz, elbűvölték Belasco színpadi effektjei is: a naplemente, a villámlás, a percekén át tartó, realiztikus precizitással megoldott hóvihár.

A Nyugat lánya librettóját a költő Guelfo Civinini és Carlo Zangarini készítették. Puccini azért őket kérte fel, mert addigra a *Manon Lescaut*, a *Bohémélet*, a *Tosca* és a *Pillangókisasszony* szövegkönyvíróival nem dolgozhatott: az indulatos Luigi Illicával összeveszett, Giuseppe Giacosa pedig már nem élt. Mint

a többi operája esetében, a zeneszerző ezúttal is aktívan részt vett az anyag dramaturgiájának kialakításában. Nem volt problémamentes a szövegkönyvírókkal való együttműködés a mindig türelmetlen komponista számára. Ám nemcsak a librettisták lassúsága okozott gondot; Puccini elégedetlen volt a nyelvi megvalósítással is, illetve nagyon komoly kihívás elé állította őt, hogy a Belasco-darab számos angol nyelvi-nyelvjárásbeli gesztussal különbözteti meg a szereplőket, aminek nehéz volt megtalálni a működőképes olasz megfelelőjét.

A *Nyugat lánya* ősbemutatóját 1910. december 10-én a New York-i Metropolitanben tartották, ami a MET történetében az első operai ősbemutató volt. Az előadást Arturo Toscanini vezényelte, a főszerepeket Emmy Destinn (Minnie) és Enrico Caruso (Johnson) játszotta, és ezt is maga David Belasco rendezte. Az opera a New York-i közönségre nagy hatást tett, és a jelenlévő zeneszerző hatalmas sikert aratott. A kritikusok véleménye azonban megosztott volt: többen bírálták az opera szimfonikuságát, volt, aki a dallamot kevesellte, másokat elképesztett a váratlan boldog vég. Puccini viszont szakítani akart korábbi műveinek tragikus asszonyfiguráival. Minnie ereje, magabiztossága, egészsége, optimizmusa több kritikus számára zavarba ejtő és összeegyeztethetetlen volt az addigi olasz operairodalom alapján kialakult elvárásokkal.

New York után hamarosan Chicagóban és Bostonban is bemutatták az operát, majd 1911. június 12-én, szintén Toscanini vezényletével, Rómában a Teatro Costanziban is színre került. A Magyar Állami Operaházba is hamar eljutott, először 1912-ben láthatta a közönség, Alszeghy Kálmán rendezésében, Kerner István vezényletével.

Puccini-operák és *A Nyugat lánya*

Hat év telik el az 1904-es *Pillangókisasszony* után, mire Puccini megírja *A Nyugat lányát*. A mester zeneszerzői stílusát és technikáját érintő legszembetűnőbb változás, hogy itt már kevesebb zárt számmal, áriával dolgozik. Helyette – Wagner és Richard Strauss hatására – a szólórészeket lezáratlanul szövi bele a jelenetek szövetébe, a cselekményt pedig a zene megszakítása nélkül viszi tovább. A Puccini által használt harmóniak sokkal előremutatóbbak lettek, ami Debussy hatásának is köszönhető.

Ettől még megmarad az igazi puccinis líraiság is, melynek szép példája a *Pillangókisasszonyra* emlékeztető zümmögő kórus *A Nyugat lánya* első felvonásában, amikor az aranyásók keringőt, majd Minnie

Chiara Isotton, Gaston Rivero

témáját dúdolják. További érdekes szerkezeti hasonlóság, hogy a szerző mindkét opera második felvonását mellékszálal indítja, késleltetve a fő cselekményszál továbbfűzését, és hasonló zenei gesztussal teszi ezt: a *Pillangókisasszonyban* a címszereplő szolgálólánya, Suzuki egy monoton buddhista imát mormol, *A Nyugat lányában* az indián szolgálólány, Wowkle énekel kisgyermekének altatót hasonlóan monoton hangon. Minnie és Cso-cso-szan készülődését a szerelmükkel való nagy találkozásra hasonló részletességgel komponálja meg a szerző, tulajdonképpen ezzel is késleltetve a nagy pillanatot, növelve a feszültséget. A várva várt találkozás pedig hasonlóan csalódással tölti el a két hölgyet.

Ahogy a *Pillangókisasszonyban* és a *Turandotban*, úgy ebben az operában is törekedett a komponista, hogy autentikus, „egzotikus” témákat írjon bele. Így került az amerikai dallamként értelmezhető Jack Wallace-dal az első felvonásba, az opera több pontjára pedig az aranyásók „doo-dah, doo-dah, doo-dah, day” dudorászása. Nagy különbség észlelhető azonban Minnie és a korábbi Puccini-nóalაკok között. Míg Manon, Mimi, Cso-cso-szan finom, nőies, a szerelmüktől erősen függő, majd tragikus sorsra jutó nőalაკok, Minnie robusztus, egészséges, független egyéniség. Emiatt, ellentétben a korábbi nagy lírai szoprán szerepekkel, Minnie-t drámai szoprán éneklí, mint majd Turandotot, illetve Wagner és Strauss hősnőit.

A Nyugat lánya környezete és kora

Az aranyláz

Nem újkori fogalom az aranyláz, hiszen már a Római Birodalomban, sőt az ókori Egyiptomban is találhatunk feljegyzéseket új aranylelőhelyek felé történő megélenkülűt népvándorlásokról.

A híres amerikai aranylázat azonban 1848. január 24-én James W. Marshall kaliforniai nagybirtokos nevéhez köthetjük, aki arról volt hírhedt, hogy indiánok százeit tartotta rabszolgasorban. Marshall éppen egy vízimalom építési munkáit ellenőrizte, amikor valami csillogóra lett figyelmes a part menti iszapban. Az ekkor kihalászott aranyrög híre futótűzként terjedt el az Egyesült Államokban, és hamarosan emberek százezrei keltek útra Kalifornia felé az arany jelentette gazdagság reményében.

Az akkoriban még meglehetősen civilizálatlan Amerikában ez valódi rendfenntartási gondokat szűlt, melyek megoldását a vezetés átadta a Kaliforniába küldött seriffeknek, akik az aranyásók vonzotta rablóbandák lopásait villámgyors és kíméletlen módszerrel torolták meg: revolverrel és kötéllel.

Az aranyláz máig sok művészt foglalkoztató téma. Ebben a durva miliőben játszódik *A Nyugat lánya* mellett Charlie Chaplin 1925-ös *Aranyláz* című fekete-fehér némafilmje, sőt még 2013-ban is készült erről azonos címmel egy dokumentumfilm Patrick Reams rendezésében.

A western

A western először az amerikai Vadnyugatot bemutató és dicsőítő filléres regényként jelent meg. Később alakult ki leghatásosabb formája, a film.

A műfaj egyik „kitalálója” a republikánus Theodore Roosevelt, aki négykötetes művében (*The Winning of the West – A Nyugat legyőzése*, 1889–1896) a protestáns angolszászok szemszögéből írta meg Amerika szárazföldi terjeszkedésének romantikusra színezett történetét. Ő volt Amerika első cowboyelnöke (1901–1909). A western tartalmi és formai őstípusa, *A nagy vonatrablás* 1903-ban, vagyis nem sokkal *A Nyugat lánya* megírása előtt készült, és Edwin S. Porter írta, fényképezte és rendezte. Ez a film archetipikus western: megvan benne a rajtaütés, az üldözés és a leszámolás három szerkezeti eleme, és van benne ökölharc, tűzharc, lovas hajsza s egy gyors közlekedési eszköz vizuális szenzációja. Ugyanakkor tartalmazza a műfaj másik jellegzetességét is: a polarizált erkölcsi világot, a Jók és a Rosszak szembenállását. A western tehát egy véres történelmi jellegzetes konfliktusaiból táplálkozik: a vadregényesre festett Vadnyugat földfoglalással, népi tással tarkított meghódításából, mely általában Észak és Dél, illetve a telepések és az indiánok küzdelmét eleveníti fel a nyugati partvidék meghódításáért. A westernfilmek fénykora az 1930–1960-as évtizedekben volt. Utána Amerikában a korábban évenkénti százas nagyságrendben készült western mennyisége a tizedére csökkent. Ekkor, Puccini halála után néhány évtizeddel, érdekes fordulat állt be: a műfaj italo- vagy „spagettiwestern” néven Olaszországban újult meg. A legendás páros, Sergio Leone rendező és Ennio Morricone zeneszerző az *Egy maréknyi dollárért* (1964) és a *Volt egyszer egy Vadnyugat* (1968) című alkotásaikkal bekerültek a film- és filmzenetörténet legjobbjai közé.

Wells Fargo

A Nyugat lányában a Wells Fargo vérdíjat tűzött ki a bandita Ramerrez fejére. A társaság ügynöke, Ashby személyesen is megjelenik az operában.

Henry Wells és William Fargo, az American Express alapítói, 1852-ben, a kaliforniai aranyláz idején hozták létre a Nyugatot szolgáló Wells, Fargo és Tsa. (Wells, Fargo & Co.) céget. Az új társaság bankolás és arany, illetve más értékek expressz postázási lehetőségét biztosította. Jól jelképezi mindezt az ábrázolásában látható hat ló húzta, arannyal megrakott postakocsi.

A Wells Fargo San Franciscóban, majd más nagyvárosokban is megnyitotta irodáit, és hamar népszerűsége tett szert gyorsaságának és megbízhatóságának köszönhetően. A társaság a küldeményeket postakocsin, gőzhajóval, vasúttal, lovas postafutárral vagy telegrafikus úton szállította expressz gyorsasággal. 1861-ben a Wells Fargo a híres, ám rövidéletű Pony Expressnek is átvette a szerepét. (A Pony Express lovas gyorspostafutárszolgálat volt, 160 postaállomással, 80 lovassal és 800 lóval rendelkezett.) Őt év múlva benne egyesült az összes nagyobb nyugati postakocsi-útvonal. A Wells, Fargo & Co. nevet viselő postakocsi több mint 3000 mérföldnyi területet fedtek le Kaliforniától Nebraskáig, illetve Coloradótól a montanai és idahói bányászterületekig. 1888-ra több mint 25 állam között közvetített.

Synopsis

Act 1

The gold miners gather in the Polka after a long day. Nick is taking care of business until Minnie arrives, who all the men are in love with. Jack Rance, the sheriff, is also here, then Agent Ashby arrives, who is looking for the bandit, Ramerrez. An argument breaks out between Rance and one of the gold miners: both of them are sure that Minnie will be their wife. The object of their desire arrives just in time to settle things. She gives the men a lesson from the Bible. Ashby receives a message from an unknown Spanish woman who promises to lead him to the hiding spot of the bandit. Another customer arrives at the saloon: Dick Johnson from Sacramento. Minnie tells them that she knows him, so the gold miners welcome him friendly. One member of Ramerrez's gang is caught, so we find out what the others do not: Johnson himself is actually the head of the gang, and his original goal was to raid the gold miners. When Minnie and Johnson are left alone, the woman reveals that she is still waiting for her first true love. Johnson reassures her that as long as he is around, neither Minnie, nor the gold are in danger. The woman invites the man for dinner to her house, and he accepts.

Act 2

Wowkle, the Indian woman is nursing her child in Minnie's lonely mountain cabin. Minnie enters and starts to get ready: she is expecting Johnson for dinner. After his arrival, they are left alone and confess their love for each other passionately. Johnson, struggling with his conscience, is about to leave, when three gunshots can be heard, so the man hides in the house. The sheriff arrives with three gold miners to let Minnie know: Johnson is no other than Ramerrez, the hunted bandit. The woman tells them to leave, then he chases Johnson away too, who is asserting his love. As the man walks out the door, a shot is fired, and Johnson/Ramerrez stumbles through the door, injured. Minnie hides her lover, but when the sheriff comes back, the blood drops give away the presence of the bandit. Johnson surrenders, but Minnie suggests that they decide the fate of the man over a poker game. If the sheriff defeats her, she will give herself to him; if he loses, Johnson goes free. The woman in love cheats and wins the game. Rance keeps his word and leaves.

Act 3

Rance, Nick, and Ashby are waiting for the group of gold miners, to find out if they managed to catch Ramerrez. The group arrives, and it turns out that they tracked down the bandit, and they continue chasing him with Ashby. Soon, they bring the captive with them, handcuffed, to hang him. All he asks them is not to tell Minnie how his life ends. She should believe that he is living far away and free.

Rance frantically urges the execution, but the gold miners hesitate. Minnie arrives in time to help her lover: she threatens that she will first shoot the robber, then herself if they don't let them free. She reminds the men of all the good things they have her to thank for. The men are moved and have mercy on Johnson, who leaves the Sierra with Minnie to start a decent new life together.

Attention and openness

An interview with director Vasily Barkhatov

How can we, in 2018 in Europe, identify with the story of a hundred-year-old opera which takes place 150 years ago during the gold rush in the American Wild West?

In my view, *La fanciulla del West* takes place in Western Europe instead of the Wild West. This is where people arrive in the hope of work and money, namely from Eastern Europe, Russia, Asia, the Middle and Far Eastern Arab world. They are trying to cross the border illegally, they are searching for a place for themselves to live, to live through... and to make a living. So the situation around us is quite similar to the one depicted by Puccini: people working without the right documents earn little money, which they will then send home to their families.

To visualize this, you dreamt up a special pipe system on the stage. How is this visual world connected to the story of these people?

The set was inspired by a photo experience of mine, which showed a camp in Asia, where people working there illegally were actually living in such narrow pipes. They were preparing their children for school and stretched the clotheslines to hang their clothes in such circumstances. It was pretty touching how a lady was studying with her little daughter, taking shelter in such a pipe-like thing. I placed the story in this poor, constricted space.

***La fanciulla del West* depicts a patriarchy. In this world, there is practically only one woman: Minnie. Who is this strong, charismatic individual, who sorts out any situation and settles things in an instant in case of any conflict?**

According to my interpretation, Minnie is a middle-aged widow, a Western European woman, who, after the death of her husband, spends her entire life helping these poor people. She gives them clothes, food and teaches them. She does not have any financial problems. There is a huge gap between her standard of living and that of the others. Of course, every man is in love with Minnie, but

she is like the Madonna for them: they respect her so much that their relationship is free from any “filthy hidden agenda.” On the other hand, Minnie sorts out any situation, and the men need her help; indeed, they become dependent on her.

How do you see the two male protagonists, Dick Johnson and Jack Rance?

Puccini represents the tenor Johnson in an extremely interesting way: he composed the same orchestral sound for him as for the bass-baritone Scarpia in *Tosca*. However, Puccini was a conscious composer, he did not write anything by accident! The similarity between Johnson and Scarpia is that their love is motivated by “business interests” and true feelings at the same time. Puccini expresses the internal conflict, that is, the feeling, which is true and not true at the same time. Since Scarpia is genuinely in love with Tosca, while he is also using her as a tool. This is about the tension between taking advantage and true feelings, and the difficulty for the tension to dissolve. It seems as though he wanted to portray Johnson as a double-faced person, who undergoes an enormous personality development because of love. In our story, Rance is a corrupt policeman who covers the illegal camp for money. He is motivated by power, jealousy, and also love. However, he is not a bad person, he is extremely straightforward and considers himself as the guarantor of the internal rules, so he also complies to the rules of this society. He is aware that he has to accept he lost on cards because he also agreed to the game rules. It is true, though, that he does so believing that he will kill Johnson the next day.

In addition to the protagonists, several other characters are outlined, and each has their own little story. It must be a serious challenge for a director to show each member of the crowd one by one with their own individuality.

I find it very exciting how the many little stories progress in parallel, which is obviously not easy to follow. As Puccini wrote it too, people with totally different mentalities are stuck together – and this is an important part of the opera. People with different origins, cultures, religions live in such camps in the hope of a better life. Each person has a different past and way of life. There might be a professor of humanities among them, who now has to participate in the construction of a building to earn money that he can send back home to Afghanistan, for example. Or there might be an Indian Buddhist among them, who is starving, too, at the moment. Whether there are Buddhists, Christians, Muslims, Asians, or Slavic people among them, what holds them together is that all of them chose this life in the hope of a golden grain of sand, that is, a few Euros. While Puccini distinguishes these characters by the music, in my performance, there will be individuals outlined also by costumes and behaviours.

What message are you trying to convey to the audience through the performance with *La fanciulla del West*?

We are all different: we have different nationalities, cultures, all of us came from a different place, studied different things. It is very hard to dissociate ourselves from this background and look at people that way; by paying more attention to them, being interested in and open to them. I was raised in the Soviet Union, where everything was regulated and explained to us: they told us who was good, who was bad, who was this and who was that. But whether we see each other in a more nuanced and complex way does not only depend on what the Soviet Union is like. This is a matter of attention and openness – and this is very important to me.

Giacomo Puccini: *La fanciulla del West* From searching for a subject to the premiere

It might be a surprise to see a western on the opera stage, but Puccini chose this genre after searching for a subject for long years. He wanted an adequate, effective, overwhelming story as the basis for his new opera. So, among others, *Notre-Dame de Paris* by Victor Hugo, some short stories by Gorky, and the plays of Oscar Wilde, moreover, the life of Marie Antoinette also came to his mind. It is not by accident that the composer describes himself as someone who is “constantly hunting for birds, women, and librettos.”

Eventually, he found what he was looking for in *The Girl of the Golden West*, a play by David Belasco, premiered in 1906, taking place during the big California Gold Rush. The parents of Belasco (1853–1931) were actually lured to San Francisco from England by the California Gold Rush, so this play of his was inspired by real life experiences. His piece, which he staged himself, enjoyed enormous popularity: it was played 224 times on Broadway.

Puccini saw the performance of the play in English in New York, and he had a similar experience to the one he had had previously in case of *Madame Butterfly* by Belasco: the plot made perfect sense to him despite the fact that he did not speak English. Not least, this might have been one of the reasons for his decision to write an opera from the material, as he desired to create an opera material which he found understandable merely through the performers’ work. It is true that he was also fascinated by the stage effects of Belasco: the sunset, the lightning, the blizzard lasting for minutes, created with realistic precision.

The libretto of *La fanciulla del West* was written by poets Guelfo Civinini and Carlo Zangarini. Puccini asked them to do the work because by this time, he was not able to work with the libretto writers of *Manon Lescaut*, *La bohème*, *Tosca*, and *Madama Butterfly*: He had fallen out with the impetuous Luigi Illica, and Giuseppe Giacosa had already died. Just like in case of his other operas, the composer took an active part in the development of the dramaturgy of the material. The cooperation with the libretto writers was not free of problems for the always impatient composer. However, the problem was not only with the slowness of the librettists, but also with Puccini being dissatisfied with the linguistic implementation and being confronted with a serious challenge by the fact that the Belasco play distinguished the characters with several English language and dialect-related gestures, the viable Italian equivalent of which was hard to find.

The world premiere of *La fanciulla del West* was held on 10 December 1910 in the Metropolitan Opera in New York, which was the first opera world premiere in the history of the MET. The performance was conducted by Arturo Toscanini, the main roles were played by Emmy Destinn (Minnie) and Enrico Caruso (Johnson), and the play was directed by David Belasco himself. The opera had a major impact on the audience in New York, and the composer who was present at the premiere, achieved an enormous success. However, the opinion of the critics was divided: several of them criticized the symphonicity of the opera, some thought the melody was insufficient, others were amazed by the unexpected happy ending. Puccini wanted to break up with the tragic woman figures of his previous works. For many critics, the strength, self-confidence, health, and optimism of Minnie was confusing and incompatible with the expectations formed on the basis of the previous Italian opera literature. After New York, the opera was premiered in Chicago and Boston too, then it was staged in the Teatro Costanzi in Rome on 12 June 1911, with the conduction of Toscanini. It soon arrived at the Hungarian State Opera as well: the audience had the first opportunity to see it in 1912. It was directed by Kálmán Alszegehy and conducted by István Kerner.

Puccini operas and *La fanciulla del West*

Six years pass after the 1904 *Madama Butterfly* before Puccini writes *La fanciulla del West*. The most striking change in the master's composition style and technique is that he works here with fewer self-contained numbers and arias. Influenced by Wagner and Richard Strauss, the solo parts are instead weaved into the fabric of the scenes by being left open, and the plot is carried forward without interrupting the music. The harmonies used by Puccini had become more progressive which is partly due to the influence of Debussy.

Nevertheless, the Puccini-style lyricism remained, a nice example of this is the humming choir reminiscent of *Madama Butterfly* in the first act of *La fanciulla del West*, when the gold miners are humming a waltz, then Minnie's theme. Another interesting structural similarity is that the composer starts the second act of both operas with a subplot, delaying the advancement of the main narratives, and he does so with the same musical gesture: the servant girl of the title character in *Madama Butterfly*, Suzuki murmurs a monotonous Buddhist prayer, in *La fanciulla del West*, the Indian servant girl, Wowkle sings a lullaby to her child in a similar monotonous tone. The preparation of Minnie and Cio-Cio San for the big meeting with their lovers is composed by the composer with an identical level of detail (he actually delays the big moment and increases the tension with this as well). The long-awaited reunion will later also disappoint the two ladies.

Just like in *Madama Butterfly* and *Turandot*, the composer strived to write authentic, "exotic" themes into this opera as well. This is how the song of Jack Wallace, which can be interpreted as an American melody, was included in the first act, then the humming of "doo-dah, doo-dah, doo-dah day" by the gold miners. However, an important difference can be noted between Minnie and the earlier female characters of Puccini. Whereas Manon, Mimi, Cio-Cio San are subtle, feminine figures depending strongly on their lovers, then meeting a tragic fate, Minnie is a robust, healthy, independent individual. Therefore, contrary to the previous big lyrical roles, Minnie is sung by a dramatic soprano, just like *Turandot* and the heroines of Wagner and Strauss later on.

The environment and era of *La fanciulla del West*

The Gold Rush

Gold rush is not a modern age term, as some records can already be found in the Roman Empire, and even in Ancient Egypt, on the intensified migrations toward the newly discovered gold reserves. However, the famous American Gold Rush starting on 24 January 1848 can be linked to the name of the American landowner, James W. Marshall, who was infamous for keeping hundreds of Indians in slavery. Marshall was checking the building works of a water mill, when he noticed something shiny in the mud along the coast. The news of the gold nugget fished out by him spread across the United States like wildfire, and hundreds of thousands of people soon set off toward California in the hope of the wealth the gold meant.

In America, which was quite uncivilized at the time, this provoked real policing issues, and the task of solving them was transferred by the governance to the sheriffs sent to California, who retaliated the thefts of the outlaw gangs attracted by the gold miners with a lightning fast and ruthless method: with revolver and rope. The gold rush is a subject that still interests a lot of artists. Besides *The Girl of the Golden West*, the 1925 silent film of Charlie Chaplin, *The Gold Rush* also takes place in this rough setting; furthermore, a documentary with the same title was made of the topic even in 2013, directed by Patrick Reams.

The western

The western first appeared as a cheap novel presenting and praising the American Wild West. Its most effective form, the film, was born later.

One of the "inventors" of the genre was the Republican Theodore Roosevelt, who described the story of the terrestrial expansion of America painted with romantic colours from the perspective of the protestant Anglo-Saxons in his four-volume work (*The Winning of the West*, 1889–1896). He was the first cowboy president of America (1901–1909).

The content and form archetype of the western, *The Great Train Robbery* was made in 1903, so not long before the writing of *The Girl of the West*. The film was written, photographed, and directed by Edwin S. Porter. The reason for its being an archetypical western is that it has the three structural elements of raid, chase and reckoning, and there is fistfight, gunfight, horse chase and the visual sensation of a fast means of transport. Also, it contains the other characteristic of the genre: a polarized moral world, that is, the opposition of the Good and the Bad. The western is therefore nourished by the

typical conflicts of a bloody historical era, the conquest of the Wild West described as romantic, flavoured with land grabs and genocides, and recreates the fight for the conquest of the West Coast typically between the North and the South and between the colonists and the Indians.

The heyday of western films was in the 1930-1960's. Later, in America, the number previously produced in an annual quantity of hundreds dwindled to a tenth. At this time, a few decades after the death of Puccini, an interesting turn of events occurred: the genre was renewed in Italy under the name of Italo-Western or "spaghetti western." The legendary pair, director Sergio Leone and composer Ennio Morricone are now considered among the very best in motion picture and film score history because of their films *A Fistful of Dollars* (1964) and *Once Upon a Time in the West* (1968).

Wells Fargo

In *La fanciulla del West*, it was Wells Fargo that put a hit on the bandit, Ramerrez. The agent of the company, Ashby, shows up in the opera in person.

Henry Wells and William Fargo, the founders of American Express, established the Wells, Fargo & Co. company in 1852 during the California Gold Rush to provide services in the West. The new company provided banking services and express shipping of gold and other valuables. This is well symbolized by the six-horse stagecoach laden with gold, which can be seen on its logo.

Wells Fargo opened offices in San Francisco, then in other major cities, and quickly gained popularity thanks to its rapidity and reliability. The company delivered the mails at express speed by stagecoach, steamboat, rail, post courier on horseback, or by telegraph. In 1861, Wells Fargo took over the role of the famous but short-lived Pony Express too. (Pony Express was a horseback express courier service, which had 160 post stations, 80 horse riders and 800 horses.) Five years later, the company controlled all the large Western stagecoach routes. The stagecoaches wearing the name of Wells, Fargo & Co. covered an area of more than 3,000 miles from California to Nebraska and from Colorado to the mining areas in Montana and Idaho. By 1888, it had operated across more than 25 states.

Felhasznált irodalom *Bibliography*

Rudolf Kloiber – Wulf Konold – Robert Maschka (szerk.): *Handbuch der Oper*. München: Bärenreiter, 2007.

Julian Budden: *Puccini*. Budapest: Európa, 2011.

Koltai Ágnes: *A western*

Szántai János: *A western története*

Felelős kiadó *Responsible publisher:* Dr. Ókovács Szilveszter, a Magyar Állami Operaház

főigazgatója *General Director of the Hungarian State Opera*

A műsorfüzetet írta és szerkesztette *The programme was written and edited by*

Mátrai Diána Eszter

Angol fordítás *English translation by Villámfordítás*

Fotók *Photos:* Berecz Valter

Képszerkesztő *Photo editor:* Iványi Jozefa

Első kiadás: 2018 *First published in 2018*

Frissített kiadás: 2025 *Revised edition: 2025*

Chiara Isotton, Pataki Bence, Szegedi Csaba, Ujvári Gergely, Azat Malik, Kósa Lőrinc, Gaston Rivero, Beerí Benjámin, Kiss Tivadar és az OPERA Énekkara / OPERA Chorus

STRATÉGIAI PARTNEREK
STRATEGIC PARTNERS

ARANY FOKOZATÚ TÁMOGATÓK
GOLD LEVEL SPONSORS

BOSCH

rexroth
A Bosch Company

DR. FEITH ZOLTÁN

